

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาการจ่ายเงินค่าทดแทนตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๒๐๗/๒๖๙ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตอบข้อหารือ^๑ ของกระทรวงคมนาคมในปัญหาว่า รัฐมนตรีจะวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีกับหกสิบวันแล้วได้หรือไม่ และถ้ารัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์โดยสั่งให้จ่ายเงินเพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่จะจ่ายเงินให้ได้หรือไม่ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒) มีความเห็นว่า การที่กฎหมายบัญญัติให้รัฐมนตรีดำเนินการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วเพื่อประโยชน์ของราษฎรผู้ถูกเวนคืนมิได้หมายความว่าเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว รัฐมนตรีจะไม่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ ดังนั้น แม้ระยะเวลาหนึ่งปีกับหกสิบวันจะได้ผ่านพ้นไปแล้ว รัฐมนตรียังมีอำนาจหน้าที่ที่จะพิจารณาอุทธรณ์ต่อไปได้ และหากรัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์โดยให้เพิ่มราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทน เจ้าหน้าที่ก็ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี แต่ถ้าราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง การจ่ายเงินเพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ควรจะจ่ายให้หลังจากที่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ถอนฟ้องและศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้ถอนฟ้องแล้ว นั้น

กระทรวงคมนาคมได้รับหนังสือร้องเรียนจากเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจ่ายเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เนื่องจากเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนได้ยื่นอุทธรณ์ไว้และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมวินิจฉัยแจ้งผลให้ทราบแล้ว ขณะรอรับเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีจึงได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล ต่อมาส่วนราชการที่เวนคืนที่ดินได้มีหนังสือแจ้งว่า ในกรณีที่เจ้าของที่ดินได้ยื่นฟ้องเรียกค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มขึ้นและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยังไม่เป็นที่ยุติ จะนำเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารออมสิน และจะเบิกจ่ายให้ได้เมื่อคดีเป็นที่ยุติแล้ว ดังนั้นเจ้าของที่ดินจะรับเงินดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานการถอนฟ้องคดีแพ่งมาแสดงพร้อมการขอรับเงินเท่านั้น ซึ่งเจ้าของที่ดินเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกำหนดเงื่อนไขในการรับเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นของทางราชการ จึงขอให้กระทรวงคมนาคมสั่งการให้ส่วนราชการในสังกัดจ่ายค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยให้เจ้าของที่ดินโดยไม่ต้องถอนฟ้องคดีก่อน

^๑ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๘๑๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังกล่าวหมายถึง กรณีที่รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์หลังจากอายุความหนึ่งปีกับหกสิบวันสิ้นสุดลง แล้ว แต่ในเรื่องดังกล่าวราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ฟ้องคดีไว้ภายในอายุความหนึ่งปีกับหกสิบวันตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งเท่ากับราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ ฟ้องคดีไว้ก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่จึงควรจะจ่ายเงินที่เพิ่มขึ้นให้ หลังจากที่ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ถอนฟ้องและศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้ถอนฟ้องแล้ว เพราะการ ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการฟ้องค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจากฐานราคาค่าทดแทนของคณะกรรมการกำหนด ราคาเบื้องต้นและอาจเป็นไปได้ที่ศาลอาจพิจารณากำหนดค่าทดแทนให้น้อยกว่าคำวินิจฉัยของ รัฐมนตรีและเกิดปัญหาในการจ่ายเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น สำหรับเรื่องการจ่ายค่าทดแทนกรณี ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีแล้ว แต่เจ้าของที่ดินที่ดินยังไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลโดยฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจาก ฐานราคาค่าทดแทนที่รัฐมนตรีวินิจฉัยเพิ่มขึ้นไว้แล้ว กรณีจึงไม่เข้าเกณฑ์ที่ต้องถอนฟ้องก่อนตาม ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวและจะไม่มีกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้จ่ายค่า ทดแทนการเวนคืนน้อยกว่าที่รัฐมนตรีวินิจฉัย

กระทรวงคมนาคมได้พิจารณาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าเหตุที่ผู้อุทธรณ์ต้องฟ้องคดี เนื่องจากความล่าช้าในการดำเนินการของทางราชการ ทำให้ผู้อุทธรณ์ต้องฟ้องคดีเพื่อรักษาสติ ติตามกฎหมายไว้ก่อนได้รับเงินตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ การตั้งเงื่อนไขการจ่ายเงินโดยให้ผู้อุทธรณ์ สละสิทธิในการฟ้องคดีตามกฎหมายดังกล่าว จึงน่าจะไม่เป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินและก่อให้เกิด ความไม่เสมอภาคระหว่างเจ้าของที่ดินในการใช้สิทธิตามกฎหมาย เพราะในกรณีที่รัฐมนตรี วินิจฉัยเพิ่มเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของจำนวนหนึ่งไปแล้ว ทางราชการมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการ เบิกจ่ายเงินงบประมาณทำให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินได้บางส่วน และเจ้าของ ที่ดินที่ได้รับเงินไปแล้วยังสามารถฟ้องคดีได้ตามกฎหมาย ขณะเดียวกันเจ้าของที่ดินที่ยังไม่ได้รับ เงินตามคำวินิจฉัย จำเป็นต้องฟ้องคดีเพื่อรักษาสติไว้ก่อนการรับเงินเพราะหากรอรับเงินก่อนคดี จะขาดอายุความ การที่ทางราชการตั้งเงื่อนไขให้ผู้ฟ้องคดีก่อนการรับเงินถอนฟ้องคดีก่อนเพื่อ รับเงิน จึงน่าจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้อุทธรณ์ที่ได้รับเงินล่าช้า และเพื่อให้ส่วนราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ถือปฏิบัติด้วยความถูกต้องและเป็นธรรมไปในทางเดียวกัน กระทรวง คมนาคมจึงเห็นควรหาหรือยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าในกรณีที่เจ้าของที่ดินได้รับแจ้ง ผลการพิจารณาอุทธรณ์จากรัฐมนตรีแล้วไม่พอใจคำวินิจฉัยและได้ฟ้องคดีต่อศาลไว้ก่อนรับเงิน ค่าทดแทนส่วนที่เพิ่มขึ้น การจ่ายเงินค่าทดแทนส่วนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีส่วน ราชการจะดำเนินการจ่ายเงินโดยที่เจ้าของที่ดินดังกล่าวไม่ต้องถอนฟ้องคดี หรือคดียังไม่ยุติได้ หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณา ปัญหาที่ขอหารือมาประกอบคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงาน ปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น เมื่อ

เจ้าของที่ดินผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีและได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง^๒ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคสอง^๓ ที่กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิขอรับเงินค่าทดแทนตามราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการกำหนดไว้ไปก่อนโดยสงวนสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕^๔ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการทำสัญญาโดยมีเงื่อนไขดังกล่าวแล้วจ่ายค่าทดแทนไปก่อนได้ แล้ว จะเห็นได้ว่าเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นเป็นเงินค่าทดแทนอีกส่วนหนึ่งซึ่งผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนสมควรจะได้รับไปในคราวเดียวกันกับการที่ได้มีการจ่ายเงินครั้งแรก ดังนั้น เจ้าของที่ดินผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนย่อมขอรับเงินค่าทดแทนส่วนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีไปก่อนได้เช่นเดียวกันเมื่อเจ้าของที่ดินขอรับเงินค่าทดแทนส่วนที่เพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่จะต้องจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่เจ้าของที่ดินไปก่อน และไม่มีบทบัญญัติในกฎหมายใดที่ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินโดยให้เจ้าของที่ดินต้องไปถอนฟ้องหรือให้คดีในศาลยุติเสียก่อน เจ้าหน้าที่ไม่อาจอ้างและถือเป็นแนวปฏิบัติว่าก่อนที่เจ้าหน้าที่จะจ่ายเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นตามคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีจะต้องให้ราษฎรผู้ถูกเวนคืนได้ถอนฟ้องคดีก่อนเพราะเป็นการอ้างแนวปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องและขัดกับหลักกฎหมายว่าด้วยการ

^๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

๑๗๑

๑๗๑

^๓ มาตรา ๑๐

๑๗๑

๑๗๑

ในกรณีที่สามารถตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่จะถูกเวนคืนตามวรรคหนึ่งได้ แต่ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทน หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะขอรับเงินค่าทดแทนตามราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการตามมาตรา ๙ กำหนดไว้ไปก่อน โดยสงวนสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ ก็ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำสัญญา โดยมีเงื่อนไขดังกล่าวแล้วจ่ายค่าทดแทนไปก่อนได้

^๔ มาตรา ๒๕ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่พอใจในราคาของอสังหาริมทรัพย์ หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ ตรี มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ วรรคสาม มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษากฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษากฎหมายตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้น ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย และผู้มีความรู้ความสามารถในการตีราคาอสังหาริมทรัพย์ มีจำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์

เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนที่ยังไม่
พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๑